

Sākumskolas skolotāju metodiskās apvienības pieredze

Lasītprasmes veicināšanas aktivitātes Mārcienas pamatskolā

Lasīšana ir nozīmīgs veids, kā veicināt bērna intelektuālo un emocionālo attīstību, jo lasīšana attīsta fantāziju, paplašina vārdu krājumu, pilnveido prasmi koncentrēties, veido prasmi saskatīt un nošķirt svarīgo un nesvarīgo, kā arī sniedz prieku un gandarījumu.

Kopš janvāra Mārcienas pamatskolā katru piektdienu notiek bibliotēkā stunda, kur kopā sanāk skolēni no 1.-5. klasei. Šajās stundās skolēniem piedāvājam dažādas aktivitātes:

1. Sasēžamies aplī un katra mēneša pirmajā bibliotēkārajā stundā lasām kopīgi vienu grāmatiņu- 365 dienas kopā ar Vinniju Pūku, kur katrs bērns izlasa attiecīgā mēneša vienas dienas notikumu Vinnija dzīvē.
2. Lielākie skolēni no 4. un 5. klases lasa grāmatiņu priekšā 1., 2. un 3. klases skolēniem- tādējādi tiek veicināta ne tikai lasīšana, bet tiek satuvināti vecākās klases skolēni ar jaunākās klases skolēniem.
3. Reizi mēnesī lasām klusu, kad katrs skolēns ir paņēmis savu grāmatiņu, kuru viņš grib lasīt viens.
4. Skolēniem piedāvājam lasīt prieku arī ar rotaļu palīdzību. Tiek izvēlētas vairākas jaunākās nopirktās grāmatiņas, apskatām grāmatas titullapu un kopīgi pārrunājam, kas uz tās attēlots. Skolotājs lasa izkopētu fragmentu no vienas grāmatiņas. Skolēni min, no kuras grāmatas ir šis fragments un kas varētu notikt tālāk. Grāmatas turpinājumu jau lasa skolēni paši. Skolēniem ļoti patīk kustīgā lasīšana, kur pirms priekšā lasīšanas tiek izvēlēts kāds konkrēts vārds, kuru izdzirdot, bērniem, piemēram, ir jāsasit plaukstas, jāpietupstas vai tieši otrādi - jāpieceļas kājās.
5. Skatāmies multfilmas vai filmas, kas veidotas pēc mūsu izlasīto grāmatiņu motīviem (piemēram, "Sprīdītis", "Vinnijs Pūks un viņa draugi", "Auniņš Sōns").
6. Zīmējam ilustrācijas dažādu autoru dzejoļiem (piemēram, Aspazijas "Pasaciņa", "Dadzītis"; Raiņa "Lellīte Lolīte").
7. Tematiskās stundas:

- Janvārī viena piektdiena bija īpaša, jo svinējām pasaku varonim Vinnijam Pūkam dzimšanas

dienu. Dzimšanas dienai gatavojamies laicīgi- kopīgi veidojam izstādi, kur bērni, skolas un pirmskolas darbinieki nesa dažnedažādas lietas ar Vinniju Pūku pasaku varoņiem- puzzles, krūzītes, mīkstās mantiņas, dvieļiņus, piekariņus un daudzus citus priekšmetus.

- Pasākuma laikā tīģeris skolēnus iepazīstināja ar senāku laiku Vinniju Pūku un mūsdienu Vinniju. Kopīgi lasījām grāmatiņu par jubilāru un viņa draugiem, skatījāmies multfilmas par Pūku un viņa draugu piedzīvojumiem.
 - Kas gan ir dzimšanas diena bez tortes? Arī to Vinnijs Pūks bija sarūpējis saviem jaunajiem draugiem – Mārcienas skolēniem!
 - 8. Lai trenētu skolēniem atmiņu, ir iekārtotas atmiņu vingrinājumu burtnīcas, kurās katru nedēļu skolotājs ielīmē divas (1.-3. klases skolēniem), četras (4., 5. klases skolēniem) latviešu tautasdziesmas, kuras nedēļas laikā skolēns iemācās no galvas un atbild skolotājam vai piektdienās publiski norunā bibliotēkārajās stundās. Skolēns krāj skolotāju parakstus par iemācītajām tautasdziesmām. Mācību gada beigās saņems pārsteiguma balvu- uzslavu grāmatzīmi vai kādu citu nelielu pārsteigumu.
- Bērns, kuram apkārtējā vide ir bijusi rosinoša, parasti sāk interesēties par lasīšanas pasauli. Vēlēšanās lasīt, veidojas jau agrā bērnībā, no tā brīža, kad bērns klausās, kad viņam lasa priekšā, kad kopīgi pārrunā izlasīto, dalās pārdzīvojumos, apskata grāmatas ilustrācijas, prāto, kas būs grāmatas nākamajā nodaļā. Viņam pašam rodas vēlēšanās uzzināt, par ko tur rakstīts.

Mums, Mārcienas pamatskolas skolotājiem, šķiet, ka šādu vēlēšanos lasīt esam "iedzīvinājuši" savos skolēnos no 1. līdz 5. klasei, jo šogad nu jau puse skolēnu piedalījās "Bērnu žūrijā". Katrs skolēns izlasa vismaz vienu bibliotēkas grāmatiņu mēnesī, ar kuras saturu iepazīstina savus klasesbiedrus un ieinteresē lasīt tieši šo grāmatu.

**Mārcienas pamatskolas
bibliotēkāre
Iveta Kaire**

Klusuma vingrinājumi

Marija Montessori (MM) ievēroja, ka bērniem gribas klusumu. Pasaule kļūst trokšņaināka. Mēs dzīvojam troksnī. Klusums ir arī kļūdu kontrole. Ja ir klusums, mēdz vaicāt, kur ir bērni? MM jau 1906. gadā sāka runāt par klusumu.

Klusuma vingrinājumus nedara katru dienu. Tie ir kā svētki - 1-2x nedēļā. Varam svinēt kopā – dzimšanas dienas rituālu apvienojot, piemēram, ar mūzikas instrumentiem, lakatiem, svecēm. Klusums ir pozitīvs, tas nes līdzī elpu, pulksteņa tikškus.

Pastāv:

1. **pasīvais klusums** (skolotājs ienāk klasē, saka, lai mutes visiem ciet, bērns ārēji it kā nomierinās, taču iekšēji paliek satraukts un nemierīgs);

2. **aktīvais klusums** (bērni paši ir izvēlējušies darbošanos, paši krāmējās, kādam kaut kas izgāžas, ieskanas printeris; klusums – darbošanās rezultāts. Visi kaut ko dara, un tajā pat laikā ir kluss. Troksnis ir, bet sadzīves troksnis).

Klusuma vingrinājumu var praktizēt pie grupas, kura jau ir iejutusies, zina noteikumus.

Sagatavošanās. Tas netiek darīts, lai likvidētu haosu, bardaku. Ja beidzas sports, kurā bērni ir uzvilkušies, pašam sporta skolotājam, stundai beidzoties, bērni jānomierina, lai savāktu visus kopā, tikai tā viņi var turpināt citu nodarbību. Klusuma vingrinājums tagad klasē būtu izgāzies. Iekšējs klusums, iekšējā sakārtotība, tad arī būs ārējais klusums.

Priekšnosacījumi, lai veiktu klusuma vingrinājumu:

1. **Sagatavota telpa.** Elipse uzzīmēta uz grīdas. Elipse – jo tur ir gan iešana pa līniju, gan iešana pa apli.

2. **Priekšmeti.** Priekšmeti, kas nepieciešami. Vieta, kur ir klusums.

3. **Materiāla sagatavošana.** Visām maņām – redzēt, sajūst, saost, sadzirdēt, sagaršot.

4. **Īpašie noteikumi.** Mēs paņemam 3 gliemežvākus, liksim smiltīs, neteikšu, kurš ir nākamais, skatieties uz citiem.

5. **Pedagoga sagatavošanās.** Svarīgi pašam klusi runāt, būt mierīgam, nosvērtam. MM - "Tikai tas, kurš pats ir piedzīvojis to, ko grib piedāvāt citiem, ir labs skolotājs".

Klasiskais vingrinājums: MM uzrakstīja kartīti, uz kuras rakstīts „klusums”, saaicināja pie sevis, teica, lai iekārtojās ērti, parādīja šo kartīti, aicinot bērnus paklusēt, pavisam īsi, tad ieskandināja kādu zvaniņu, pasakot paldies, un atsāka nodarbību. Svarīgi, lai klusuma vingrinājuma beigās veidojas saruna ar bērniem, ko viņi piedzīvoja šajā laikā.

Vingrinājumi:

- **Skaņu trauks** (radies Tibetā) – tajā ir ūdens, ar vāļīti rīvē trauka malu. Skaņa iekustina ūdeni, kas ir mūsu ķermeņos (70-80%). Materiālu var lietot rīta aplī, dzimšanas dienā utt.
- **Iet pa līniju** kaut ko nesot (somu, lietussargu, sveci). Apejot apli, iedod priekšmetu kādam aplī sēdošajam, saka „lūdzu”, saņēmējs – „paldies” un skatās acīs. Visi pārējie arī koncentrējas uz darbību, ko veic tas, kurš iet pa līniju. Uz līnijas var salikt arī spilvendrānas, kas piepildītas ar pupām, rīsiem, čiekuriem (taktīlais celiņš). Vasarā var salikt bļodas ar dažādas temperatūras ūdeņiem, kontrastam.

- **Vēja stabules** – padod viens otram pa apli tā, lai tās neieskanas.
- **Smilšu pulkstenis** – aiztaisa acis un mēģina noteikt, kad tās attaisīt, kad smiltis būs iztecējušas (pirms tam vajadzētu pateikt, ka tās iztek tik un tik minūtēs, bet skaitīt sekundes nevajag, vajag ļauties sajūtām). Katrs, kurš atver acis, klusē, līdz pēdējais acis ir atvēris. To var darīt arī ar krāsainām smiltīm. Var izmantot pie ģērbšanās, lai nav jaskubina – ģērbies ātrāk.
- Vidū noliek mantas. Tas, kurš ieskandina, nosauc kāda bērna vārdu. Nosauktais bērns, cik vien klusu var, iet aplī un paņem kādu no mantām. Pēc tam pārrunā, kurš bija visklusākais.
- Tumsa, uz zila auduma svecēs. Katrs bērns paņem 5 stikla akmentiņus. Fonā skan Vivaldi „Ziema”. Skolotājs saka: „**Uzbursim ziemas ainavu!**” Katrs uzliek akmentiņus, kur grib. Veidojas **mandala**.
- Aplī 5-6 cilvēki. Katrs izstiep vienu roku, acis ciet. Acis drīkst attaisīt vaļā tikai tad, kad jūt, ka skolotājs **uzpīlina uz rokas pīlīti ūdens** (ar pipeti). Var pīlināt uz pēdīnām, uz galvas utt.
- **Lavas lampa** – sarkana pārtikas krāsviela vai guaša + eļļa + aspirīns (vai piemēram, ACC tabl.) = lava
- **Krāsainās šnorītes.** Katrs bērns izvēlas 2. Vienojas, ka taisīs kopīgu gleznu, piemēram, veļas diena. Var veidot figūras, ciparus, burtus, var ar draudzību kopā kādu gleznu...

Montesori skolotājs

Montesori bērnu māja ir **zinātniska laboratorija**. Skolotājs (S) ir kā sagatavotājs, augstas kvalifikācijas. S **mācās nevis runāt, bet paklusēt, nevis darīt, bet novērot**. S ir vienkāršs, atrodas bērna līmenī, kaut vai uz grīdas. S nav bērns jāsagatavo priekšmeta saturam, bet **metodēm, kā iemācīties**, nav jāizceļas ar zināšanu daudzumu, bet ar īpašībām, viena no svarīgākajām – **spēja novērot**. Pedagogam jābūt milzīgai vēlmei redzēt. Jābūt milzīgai interesei par bērnu, **pacietība** – viena no vissvarīgākajām īpašībām. Lai izmainītu šo situāciju, ir jāiemācās **valdīt pār sevi**, jāiet **pazemības** ceļš, skatienam jābūt skaidram, **ar dvēseli**. Pedagogam jāpieiet visam pozitīvi, zinātniski un garīgi, jo pretī ir bērns, kas ir arī garīga, ne tikai fiziska būtne. Kad pedagogā iedegas interese par bērnu, viņš viss ir vēltīts bērnam, tikai tad var kļūt par īstu pedagogu.

Galvenā kvalitāte ir **mīlestība**. Jāatsakās no priekšstatiem, ko runā pasaulē. Jāiet pie bērna, it kā par viņu neko nezinātu, ne to, kas ir viņa vecāki, ne to, kādus grēkus viņš izdarījis. Par pedagogu var būt vienīgi tas, kurš saprot, ka var ko dot bērna garam, dvēselei, inteliģencei. To bērns jūt.

„Zāle neaug ātrāk tāpēc, ka tu to rauj aiz galiem” (afrikāņu sakāmvārds).

Cesvaines vidusskolas
sākumskolas skolotāja
Sanda Skujiņa

Projekts „Globālā dimensija sociālo zinātņu mācību priekšmetos” Madonas pilsētas 1. vidusskolā

Skolas komandas iecere, iesaistoties projektā, bija pilnveidot un papildināt skolotāju pieredzi, zināšanas un mācīšanas prasmes 21. gadsimta skolotāja – globālās izglītības skolotāja – veiksmīgai darbībai. Pasaulē nekas nenotiek bez mūsu līdzdalības, tāpēc ir svarīgi mācīties pašiem skolotājiem un mācīt skolēnus, lai izprastu savu vietu un lomu pasaulē, būt gataviem globālās pasaules izaicinājumiem, spēt kritiski izvērtēt globalizācijas procesā radušās vērtības politikā, ekonomikā, kultūrā. Nereti izglītības sistēma tiek kritizēta par to, ka tā ir vairāk orientēta uz faktiem, nevis vērtībām, tad globālajā izglītībā pasaules izzināšana sākas ar sevi. Tās nav tikai zināšanas, bet galvenokārt attieksme, vērtības un rīcība.

Globālā izglītība demonstrē veidus, kā tuvināt mācību priekšmetu reālajai pasaulei. Tā ir emocionāla, tā māca izjust citus cilvēkus un saprast, ka citu cilvēku dzīvē ir tāda pati vērtība kā mūsējai. Mācību materiālos ir iekļauti stāsti par cilvēku ikdienas dzīvi, sapņiem, cerībām.

Piedāvātais metodiskais materiāls varētu būt izmantojams sociālo zinību, klases audzinātāja stundās.

Fakti par bērniem, kuri neapmeklē skolu

- 2000. gadā ANO apņēmas panākt, ka līdz 2015. gadam visi bērni skolas vecumā apmeklē skolu.
- No 2000. līdz 2008. gadam to bērnu skaits, kuri neapmeklē skolu, samazinājās no 102 miljoniem līdz 60 miljoniem. Bet 2008. gadā progress apstājās.
- Pašlaik 57 miljoni – 1 no 10 skolas vecuma bērnu neapmeklē skolu. No tiem 49 % nekad nav apmeklējuši skolu, 23 % ir pārtraukuši apmeklēt skolu, 28 % domā, ka skolu apmeklē vēlāk.

1. Skolēni atbild uz jautājumu: „Viena laba lieta, ko skola man sniedz”.
2. Skolēni sadalās 4 grupās, izmantojot vārdus SKOLĀ? NEIET BĒRNI KĀPĒC.
3. Kopīgi tiek noskaidrota stundas tēma - Kāpēc bērni neiet skolā?, uz kuru stundas gaitā tiks meklēta atbilde, salīdzinot to ar katra skolēna pieredzi un situāciju Latvijā.
4. Skolēni nosauc iemeslus, kāpēc bērni neiet skolā (vēlams pierakstīt uz tāfeles).
5. Video par bērnu darbu Pakistānā „Hope for Pakistan's Child Workers”, <http://www.youtube.com/watch?v=vNpRQHs6uA>
6. Skolēni izvērtē iemeslus, kāpēc bērni neapmeklē skolu. Izvērtē,

kuri attiecināmi uz Latviju, kuri uz pasauli, kuri gan uz Latviju, gan uz pasauli. Izdare „Kāpēc bērni neapmeklē skolu”.

Izdāles lapa:

7. Pēc video noskatīšanās izvērtē, ar kādām grūtībām attīstības valstīs saskaras bērni, kuri skolu apmeklē un kas skolas apmeklēšanu viņiem dara sarežģītu.

	Iemesli	Pasaulē	Latvijā
A	Trūkst mācību līdzekļu		
B	Tradīcija, ka meitenēm nav jāmacās		
C	Trūkst skolotāju		
D	Trūkst skolu, tās atrodas nepieejami tālu no dzīvesvietas		
E	Bērni tiek iesaistīti militāros konfliktos, kļūst par karavīriem		
F	Invaliditāte, saslimšana		
G	Meitenes agri tiek izdotas pie vīra		
H	Meitenes agri kļūst par mātēm		
I	Ir jāsaņem strādāt pilnu darba laiku, lai nodrošinātu iztiku		
J	Nabadzība		
K	Netiek līdzī mācībās		
L	Nepatīk skola		
M	Atkarības problēmas		
N	Nesaskaņas ar klasesbiedriem, skolotājiem		
O	Draugi pamet skolu		

8. Noslēgumā skolēni grupās atbild :

- 3 iemesli, kāpēc mācīties ir stilīgi;
- 3 nopietni iemesli, kāpēc iet uz skolu;
- 3 jautri iemesli, kāpēc iet uz skolu;
- 3 iemesli, kāpēc mūsu skola ir vislabākā vieta, kur mācīties.

Rakstā izmantoti materiāli no projekta “Globālā dimensija sociālo zinātņu mācību priekšmetos”.

Madonas pilsētas 1.vidusskolas
skolotāja
Arnita Krīgere

eTwinning projekts sākumskolā

Oktobrī mēs, Madonas pilsētas 1.vidusskolas 4.b klases audzinātāja un skolēni, iesaistījāmies projektā – eTwinning. Mūs uzaicināja Kusas pamatskolas skolotāja I.Sāre, kura šajā projektā piedalās vairākus gadus.

Mūsu skolā ir izveidojusies tradīcija 18.novembra svētkiem veikt dažādus pasākumus. Viens no pasākumiem ir tautasdziesmu dziedāšana. Šim pasākumam 4.b klase sagatavoja tautasdziesmu „Zvirbuli, zvirbuli”. Tautasdziesmas video un teksts, arī attēlojums zīmējumā tika nosūtīts projektam.

Projekta ietvaros kādas čehu skolas skolēni mums atsūtīja savas tautas rotaļas video un dziesmas tekstu čehu valodā,

kā arī foto, kā viņi gatavo ābolu maizītes. Kopā iemācījāmies gan rotaļu, gan dziesmu čehu valodā un nosūtījām projektam. Nosūtījām arī fotogrāfijas, kā mēs cepam ābolu pīrākus. Klases skolēniem tas bija interesanti un ļoti patika.

Pašlaik gaidām jaunas aktivitātes, kurās varētu piedalīties projekta ietvaros.

Madonas pilsētas 1.vidusskolas
Sākumskolas skolotāja
Jolanta Kūriņa

Piparkūku diena

Mērķis. Veicināt pozitīvu sadarbību ar klases vecākiem.

Uzdevumi:

- Attīstīt prasmi sadarboties grupā, līdzdarbojoties vecākiem.
- Nostiprināt prasmi cept un izrotāt piparkūkas, sakārtot savu darba vietu.
- Veicināt pozitīvās emocijas par kopīgi padarītu darbu.

Pasākuma norises vieta: Cesvaines vidusskolas 3.klases telpa (klases tradīcija jau trešo gadu)

Pasākuma dalībnieki: 20 skolēni un vecāki

Norises laiks: Ziemassvētku nedēļa skolā.

Sagatavošanās darbi:

Jau 1.klasē vecāku sapulcē ieteicu vecākiem, ka pirmklasnieki varētu gatavot pārsteigumu Cesvaines novada vientuļajiem pensionāriem. Nolēmām, ka tās varētu būt pašu ceptas piparkūkas. Katra ģimene bija ar mieru ziedot konkrētu naudas summu nepieciešamo produktu iegādei piparkūku cepšanai. Tuvojoties konkrētai cepšanas dienai, ar vēstules palīdzību lūdzu atsaukties tos vecākus, kuri varētu klases telpā līdzdarboties ar skolēniem. Rūpes par produktiem uzņēmās skolēna mamma.

Katrs bērns uzrakstīja apsveikumu.

Savlaicīgi tika sarunāta bērnu dārza virtuve, kur varēja cept piparkūkas.

Katram skolēnam līdzī savs priekšauts, mīklas rullis, piparkūku formiņas, rotājumi.

Sagatavošanās darbi notiek katru gadu līdzīgi.

Piparkūku diena:

1.klase

Katrai grupai tika iedots 1 kg piparkūku mīklas. Mīkla tika pirkta gatava (pārbaudīta vērtība).

No rīta klase tika sakārtota grupu darbam (4 skolēni katrā grupā). 1. klasē kopā ar bērniem līdzdarbojās 7 vecāki. Katrai grupai līdzī darbojās 1 mamma. Viena mamma atbildēja par pašu cepšanas procesu, par rotāšanas glazūras gatavošanu un interesanto piparkūku rotāšanas procesu. Skolotāja pienākumos bija visi organizatoriskie darbi.

Pirmās cepām vidēji lielas piparkūkas, kuras rotājām un skaisti iesaiņojām dāvaniņai.

Tālāk cepām piparkūkas savam priekam un saviem vēderiem.

Kopīgi darbojāmies 3 stundas.

Dāvaniņas, skaisti iesaiņotas, tika nogādātas pašvaldības

sociālajā dienestā.

2.klase

Piparkūku dienai bija 2 daļas (piparkūku cepšana un klases vakars ar priekšnesumiem, ar tējas dzeršanu, ar piparkūku ēšanu, spēlēm un rotaļām).

Līdzīgi sagatavošanas darbi kā jau 1.klasē. Atsaucās jau citas mammas, kuras vēlējās līdzdarboties.

Šajā gadā nolēmām pagatavot un izrotāt 1 lielu skaistu piparkūku katrs savai ģimenei Ziemassvētkos. Rotāšana bija ļoti aizraujoša.

3.klase

Bērni ļoti gaidīja šo dienu. Jau zināja dienas norisi. Sagatavošanas darbi kā iepriekšējos gados.

Šogad nolēmām cept piparkūkas, lai būtu pats cepšanas process. Cepa un rotāja ar olas baltuma glazūru. Cepām savam priekam un cienājām skolā citus.

Bija atkal kopīga pasēdēšana pie tējas un piparkūku ēšana, priekšnesumi, spēles, rotaļas.

Secinājumi:

1. Pasākums, kas noteikti ir jau klases tradīcija un ko viņi varēs tālāk izkopt jau lielākās klasēs.
2. Paldies atsaucīgiem vecākiem, kas labprāt līdzdarbojas. Ir vecāki, uz kuriem vienmēr var paļauties.
3. Šādi darbojoties, vecāki var redzēt klases skolēnus darbībā. Tā ir arī kārtīga darbuzdevināšana.
4. Visi iemācījāmies kaut ko jaunu. Ne tikai skolēni, bet arī vecāki.
5. Bez vecāku līdzdalības šādu dienu viens klases audzinātājs nemaz nevarētu realizēt.
6. Šī diena rosina jaunas idejas nākamajai Piparkūku dienai 4.klasē.

Cesvaines vidusskolas
sākumskolas skolotāja
Rigonda Pinka

Skatuves runas pulciņš "Mazais zvirbulis"

Esmu nenērojusi, ka skolēniem sagādā grūtības spēja izteikties, brīva nesamākslota izturēšanās publikas priekšā. Tam nepieciešams pievērst lielu uzmanību jau sākumskolas posmā ikdienas darbā, mācību stundās, gan ārpusstundu nodarbībās.

Svarīgi ir laikus sagatavot skolēnus Skatuves runas konkursiem, Stāstnieku konkursiem, nozīmīga ir arī dzejas un prozas izvēle atbilstoši katram skolēnam, individuālam darbam ar katru pulciņa dalībnieku.

Ar saviem audzēkņiem īpaši darbojos, tāpēc gandarījumu sagādā skolēnu atzinīgi novērtētā uzstāšanās skolas, starpnovadu, zonu, valsts konkursos – pirmās vietas skolas konkursos, iegūtās atzinības un pirmās vietas novada, starpnovadu, zonas un konkursos valstī.

Šajā mācību gadā pulciņā darbojas 18 skolēni no 1.klases līdz 3. klasei. Liels prieks par Lielajiem un Dižajiem stāstniekiem,

konkursa „Zvirbulis” godalgoto vietu ieguvējiem, anekdošu šova uzvarētāju. Iepriecina, ka skolēni neapstājas izaugsmē, turpina piedalīties konkursos pamatskolā. Viens skolēns - bijušais pulciņa dalībnieks pagājušajā gadā ieguva titulu „Stāstnieku ķēniņš”.

Skolēni labprāt uzstājas skolas pasākumos – Valsts svētku pasākumā, Ziemassvētku pasākumā, Labo darbu dienā, pasākumos vecākiem u.c. Tam visam pamatā tikai sistemātisks darbs un vingrināšanās.

Ne jau piedalīšanās konkursos ir svarīgākais. Galvenais uzdevums, lai skolēni iemācītos skaidri, brīvi, saprotami izteikties, ar savu runu prastu ieinteresēt klausītāju.

Pulciņa mērķis:

Dot skolēniem nepieciešamās pamatzināšanas par izteiksmīgu runu, mācīt uzstāties publikas priekšā, attīstīt runas prasmi komunikatīvos nolūkos.

Pulciņa uzdevumi:

- Izskopt skolēnu runu.
- Mācīt skolēnus runāt izteiksmīgi.
- Apgūt vingrinājumus izteiksmīgās runas izkopšanai.
- Mācīt skolēnus ar savu runu ieinteresēt klausītājus.
- Sagatavot dzejas kompozīcijas un priekšnesumus svētkiem (Skolas jubilejas svinībām, Dzejas dienai, Latvijas Republikas gadadienai, Ziemassvētkiem, Mātes dienai, vecāku sapulcēm utt.).
- Sagatavot skolēnus Cesvaines vidusskolas atskaite koncertam un konkursiem.

Pulciņa kontingents, apmācības periods:

- Kontingents – 1. – 4. klašu skolēni.
- Programma paredzēta 2 gadiem.
- Pulciņā darbojas 12 - 20 skolēni.
- Vienā grupā darbojas 10 skolēni.
- Vienā grupā darbojas 1. – 2. klašu skolēni, otrā grupā 3. – 4. klašu skolēni.
- Nedēļā optimālais stundu skaits 2. Ar savas klases skolēniem darbojos individuāli arī pēc mācību stundām.

Nodarbību saturs un metodika:

- Nodarbības plānotai grupai notiek noteiktās nedēļas dienās un laikos, kas nemainās mācību gada laikā.
- Nodarbības notiek Cesvaines vidusskolas sākumskolas telpās.

- Darbības pamatā tiek nodrošināta pēctecība, saistība ar notikumiem un pasākumiem skolā un Cesvainē.
- Apmācības periodā tiek nodrošinātas teorētiskas un praktiskas nodarbības skolēnu izteiksmīgas runas izkopšanai.

Programmas īstenošanas plānotie rezultāti

- Skolēnu pareiza, skaidra un izteiksmīga runa.
- Brīva un nepiespiesta uzstāšanās publikas priekšā.
- Dzejas kompozīciju un priekšnesumu sagatavošana svētkiem.
- Skolēnu sagatavošana konkursiem.

Izmantojamā literatūra

- Laimdots Ceplītis, Nora Katlape, Izteiksmīgas runas pamati, Rīga, 1960.;
- A.Zaiceva, L.Onzule, S.Užava, A.Vītola, Latviešu valoda 4.klasei, Pētergailis, 2003.;
- L.Onzule, Kas var mani aizrunāt..., Eksperimentāls mācību līdzeklis skolēnu komunikatīvo prasmju attīstīšanai latviešu valodas stundās 5.-9.klasei, Rīga, Rasa ABC, 1999.;
- I.M. Rubana, Mācīties darot, Rīga, RaKa, 2000.;
- E.Smits, Paātrināta mācīšanās klasē, Rīga, Pētergailis, 2000. ;
- Antonija Apele, Prasme runāt publiski, Rīga, Zvaigzne ABC.

**Cesvaines vidusskolas
sākumskolas skolotāja
Ginta Libeka**

Projektu nedēļa "Pastaiga mežā"

Pieredzi smēlāties novembrī viesojoties Camestone Lower School Anglijā. Atgriežoties nolēmām, redzēto iedzīvināt arī mūsu skolā, veidojot projektu nedēļu.

Darbam, respektīvi skolēnu slodzei un atpūtai jābūt līdzsvarā, par to tiek runāts arī plānojot jauno mācību modeli 2018./2019.m.g. Tādēļ izvēlējamies projekta tēmu „Pastaiga mežā”, kas ļautu aktīvi atpūsties un tajā pašā laikā gūt zināšanas un pilnveidot dažādas prasmes.

Jau vismaz nedēļu pirms projekta skolēni saņēma dažādus mājas uzdevumus, kas saistīti ar tēmu – „Pastaiga mežā.” Citi pētīja pēdas, fotografēja interesanto, ko ieraudzīja pastaigas laikā, cits mēģināja sniegt biezumu, cits sameklēja un atnesa uz skolu kādu ar mežu saistītu lietu un aktīvi atpūtās kopā ar ģimeni. Jau sākoties projektam, skolēnam bija priekšstats par mežu un tajā notiekošo, balstoties uz savu iepriekšējo un pastaigās gūto pieredzi.

Projekta mērķis bija padziļināt skolēnu zināšanas par konkrēto tēmu saskaņā ar katrai klasei programmā un standartā paredzēto, tādēļ projekta ietvaros pie mums viesojās speciālisti no Latvijas Valsts Mežiem, Latvijas Dabas muzejs ar mežpedagoģisko nodarbību ciklu un Meža konsultāciju un apmācību centra speciālistes ar interaktīvo nodarbību „No koka līdz papīram”. Liels, protams, viņiem paldies par interesantajām nodarbībām.

Integrējot dažādus mācību priekšmetus, ļāvām skolēnam mežu sajūstu ar visām ķermeņa maņām, izgaršot- skujas, medījumu, kaltētas ogas, tējas. Izsmaržot - ejot pastaigā, ieelpojot meža gaisu, pēc smaržas atšķirot dažādas meža sastopamas vai ar to saistītas lietas. Sajust - koku mizas faktūru. Sadzirdēt- ieklausoties dabā un mežā sastopamajās skaņās.

Atklājot skolēniem katras dienas sasniedzamo mērķi un īsi pārrunājot veicamos uzdevumus, skolēni sāk darbu. Tādējādi skolotāja darbs aizņem aptuveni 20%, tālākajā darbā skolotājs darbojas kā novērotājs, konsultants. Mācību darbs pamatā norisinājās individuāli – grupās, ar nosacījumu, ka skolēns paveic visus dienas uzdevumus un par to pārliecinās, atzīmējot paveikto

uzdevumu lapā. Tādējādi skolēni mācās plānot laiku atlikušajiem uzdevumiem un organizēt savu darbu.

Īpašais uzdevums ir meža ieviešana klasē, iekārtojot meža skolu zem koka zariem ar īstiem koka blukšiem, vai uzceļot lāča mīgu, kurā arī noteiktā brīdī savus uzdevumus veic kāda no grupām.

Darbs tēmās ļauj skolēniem patstāvīgi un radoši apgūt nepieciešamās zināšanas, meklēt informāciju, patstāvīgi rast risinājumu dažādās situācijās, veidot rokdarbus, izcelt svarīgāko, prezentēt savu darbu, pamatot savas domas, skaidrot savu izvēli, skaitļot, veidot diagrammas, radošos darbus.

Strādājot pie noteiktas tēmas, manuprāt, skolēni gūst daudz plašākas zināšanas par konkrēto vielu, ir brīvāki, radošāki, mācās strādāt patstāvīgi, rast dažādus risinājumus, lai sasniegtu plānoto rezultātu, tādējādi veidojoties par radošām, spriestspējīgām, mērķtiecīgām personībām. Padziļināti saskatot saistību ar pārējo pasauli un norisēm tajā kopumā.

Ar atgriezeniskās saites palīdzību secinājām, ka izvirzītais mērķis tika sasniegts, un skolēni guva nepieciešamās zināšanas. Projekta guvums bija arī praktiskas, taustāmas lietas. Skolēni izveidoja dažādus klases dekorus, koka metamos kauliņus matemātikas stundām un pagatavoja arī savu īpašo papīra loksni.

Katru dienu veicām ierakstus projekta dienasgrāmatā, veidojot individuālu izziņas materiālu par meža burvību, visu interesanto, dažādām norisēm un procesiem, kas saistīti ar mežu. Guvums noteikti bija arī skolēnu emocijas. Azarts, ar kādu skolēni veica projekta uzdevumus, skolēnu vēlme turpināt aizsāktu liecina tikai par to, ka projekts ir izdevies.

Gribu aicināt arī jūs, kolēģi, nenobīties, izmēģināt jaunus lpaņēmienu, metodes, kas padarīs mācību procesu interesantāku, radošāku, vieglāk uztveramu un skolēniem saistošāku.

**Ērgļu vidusskolas
sākumskolas MA vadītāja
Liena Bukovska**

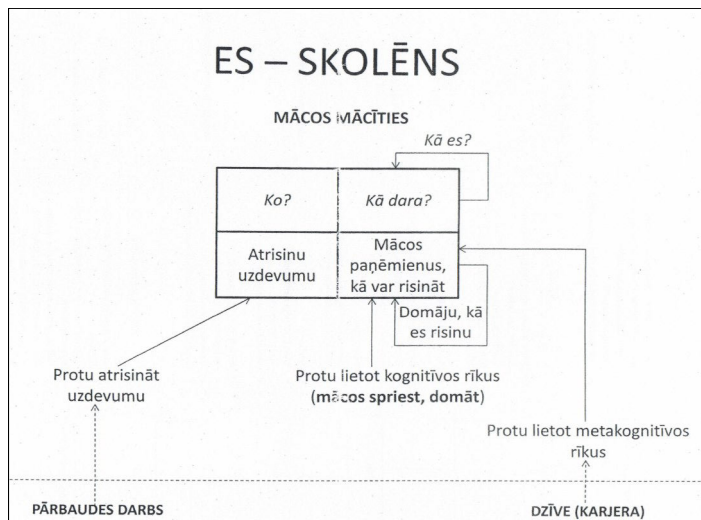
Dabaszinātņu un matemātikas mācīšanas uzlabošana

1. – 6. klasē

Kalsnavas pamatskola piedalās Inovatīvās pieredzes skolu tīkla projektā Dabaszinātņu un matemātikas mācīšanas uzlabošana 1. – 6. klasē.

Līdz ar Latvijas Universitātes (LU) Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centra izveidi 2011.gadā sadarbībā ar IZM Valsts izglītības satura centru tika izveidots „Inovatīvās pieredzes skolu tīkls”. Tīklā iesaistījušās 22 Latvijas skolas ar mērķi savstarpēji apmainīties inovatīvajā pieredzē, kā arī veicināt skolēnu interesi par eksaktajām zinātnēm.

Trīspadsmit tīkla skolās ir izveidotas komandas, kas mērķtiecīgi strādā, lai uzlabotu dabaszinātņu un matemātikas mācīšanu tieši 1. – 6. klasē. Minētajā aktivitātē darbojas Brocēnu vidusskola, Mārupes vidusskola, Rīgas Zolitūdes ģimnāzija, Tukuma 2.pamatskola, Vecumnieku vidusskola, Ventspils 2.pamatskola, Rīgas V.Zāliša sākumskola, Cēsu 2.pamatskola, Daugavpils Centra vidusskola, Daugavpils 3.vidusskola, Kalsnavas pamatskola, Krustpils pamatskola un Lizuma vidusskola. Katru no skolas komandām veido 2 dabaszinātņu un matemātikas skolotāji un 1 vadības pārstāvis. Skolas komandas reizi mēnesī tiek kādā no tīkla skolām, lai LU Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centra

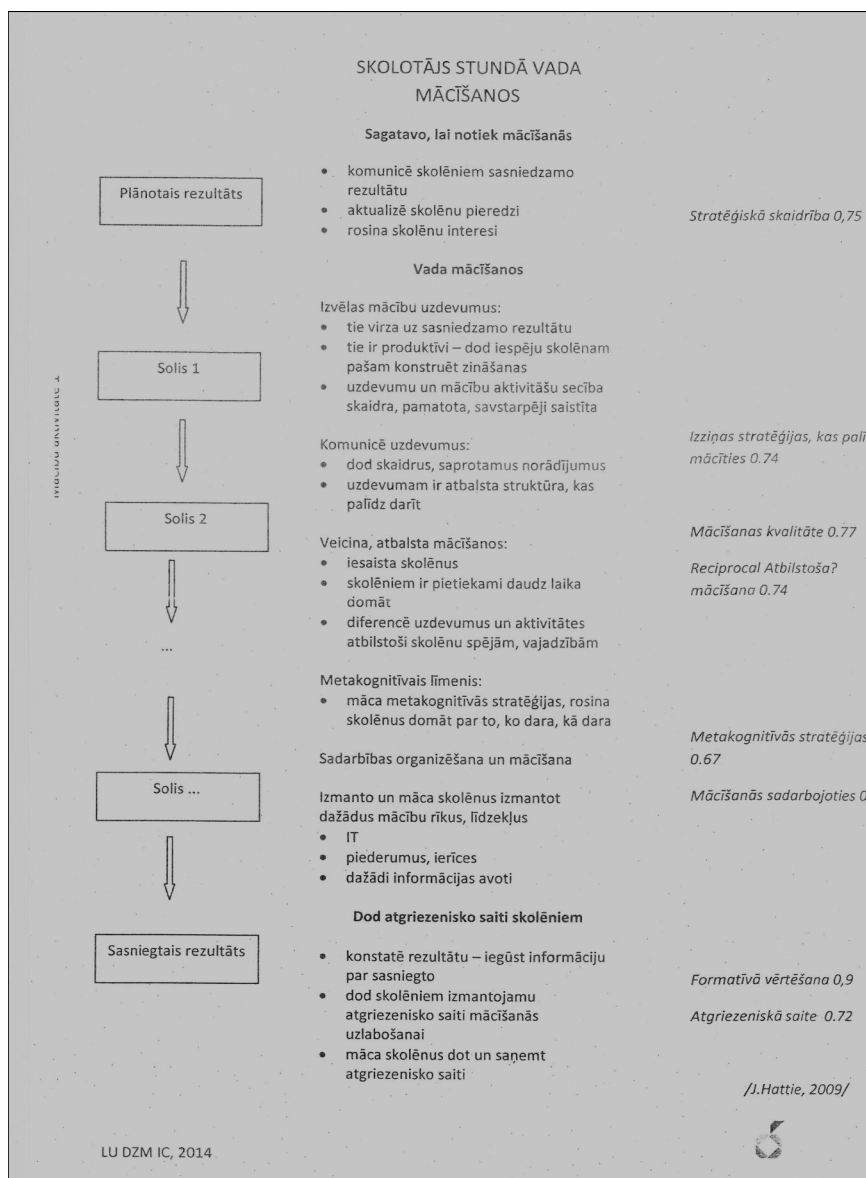

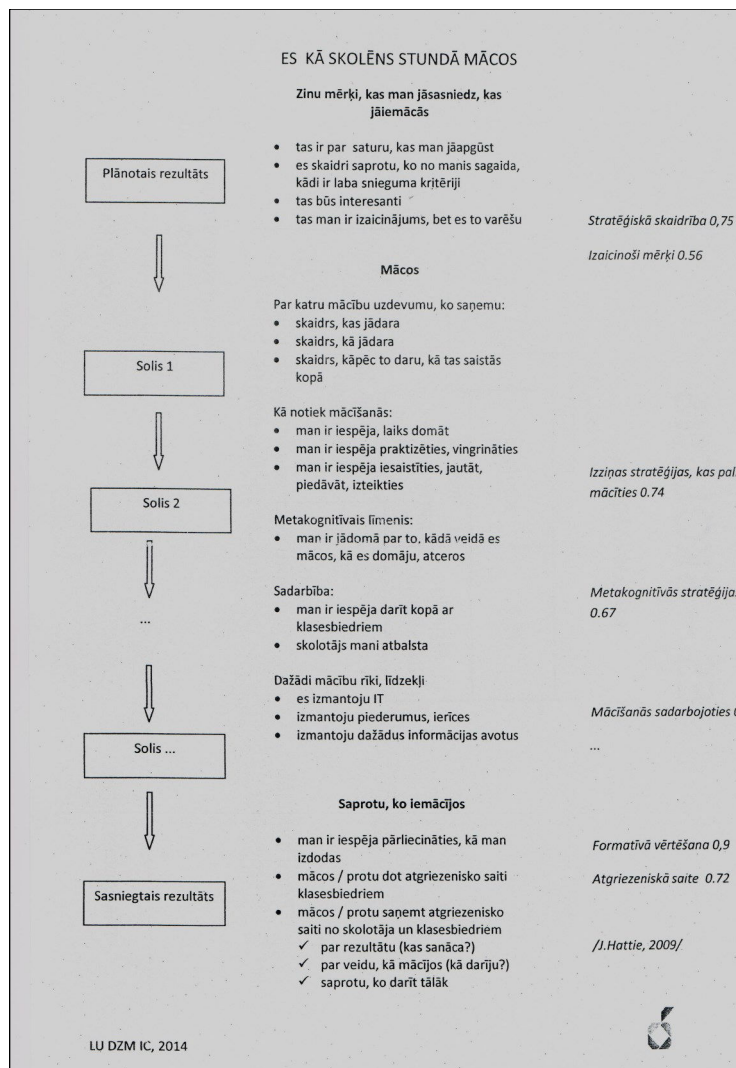
ekspertu vadībā savstarpēji mācītos – vērotu un analizētu viens otra mācību stundas, kā arī kopīgiem spēkiem izstrādātu kompetencēs balstītas mācīšanās pieejas atbilstošu mācību saturu, metodiku un vērtēšanu.

Sodien ikvienam skolēnam ir jābūt iespējai apgūt dabaszinātnes un matemātiku ieinteresēti, saistībā ar reālo dzīvi, ar mūsdienīgām mācību metodēm, izmantojot elektroniskos mācību līdzekļus un e-vides sniegtās iespējas. Mainās prasmes un to pieprasījums, tāpēc jāmeklē un jāatrod ceļi, kā mācīt citādi, bet lai ar skolēniem strādātu citādi, jāmainās pašiem skolotājiem. Jāmācās radīt, sadarboties un sazināties, rast atbildi uz jautājumu, ko es pats īsti daru klasē? **Mācīt skolēniem, kā radīt zināšanas.** Lai skolēni radītu zināšanas, visiem bērniem klasē ir skaidri jāzina **sasniedzamais rezultāts**, bet skolotājam **ziņa**, kas jānodod. Skolotājam jāklūst par atbalstu un konsultantu, lai skolēni ar interesi un laimīgu atbilstoši mācītos dabaszinātnes un matemātiku. Ļoti lietderīga ir iespēja analizēt stundas, kā arī savstarpējā pieredzes apmaiņa, izvērtējot savu un citu skolotāju praktisko darbību, mācību procesa organizēšanu kādas konkrētas tēmas apguvē.

Semināri kā platforma skolotāju mācībām, savstarpējai pieredzes un viedokļu apmaiņai ir viens no ceļiem, lai atbalstītu skolotājus un rosinātu diskusiju par līdzekļiem, ar kādiem panākami uzlabojumi eksaktajā izglītībā. Galvenais uzsvars semināros tiek likts uz stundas kvalitātes uzlabošanu, akcentējot sasniedzamo rezultātu un atgriezenisko saiti stundas noslēgumā, un kā skolēns pats apzinās savu mācīšanās procesu.

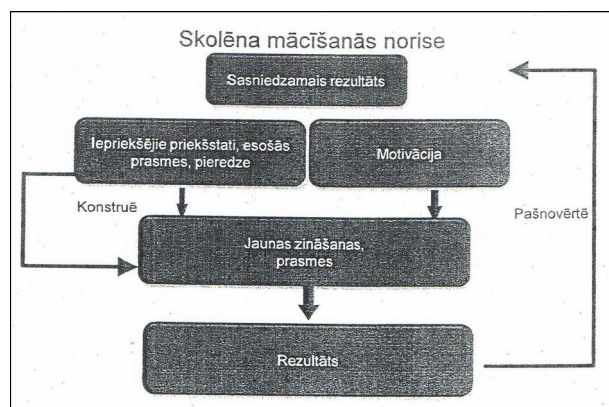
Kalsnavas pamatskolas kolektīvam dalība Inovatīvās pieredzes skolu tīkla projektā ir nozīmīgs ieguldījums skolotāju profesionālā pilnveidē un metodiskajā atbalstā skolotājiem. Ieguvēji ir arī skolēni, jo matemātikas un dabas zinību stundas ir aizraujošākas un daudzveidīgākas.

Kādam jābūt stundas sasniedzamajam rezultātam?

- **Izmērāms** – iespējams precīzi pārliecināties, vai rezultāts ir sasniegts
- **Ticamam/reālam** – atbilstošs konkrētai klasei, vecumam, skolēnu zināšanām un prasmēm
- **Jēgpilnam** – skaidrs, kāpēc to vajag, ko tas dod
- **Būtiskam** – atbilstošs standartam, koncentrējoties uz svarīgāko
- **Formulējums skaidrs, saprotams arī skolēnam**

Kalsnavas pamatskolas
sākumskolas skolotāja
Ilzīte Oga

Mācīties caur eksperimentiem

Projekts **MINIPHANOMENTA** ir uzskatāms par veiksmīgu piemēru kā dabaszinātņu un tehniskos priekšmetus padarīt atraktīvus un skolu jaunatnei interesantus.

Un tāpēc sākumskolas skolotājas Santa Daugule un Aiga Āboliņa piedalījās Jelgavas iniciatīvas centra rīkotajosursos „52 aizraujoši eksperimenti mācību stundām un starpbrīžiem”. Ir iegūtas zināšanas un praktiskas iemaņas.

Mūsu sabiedrības veiksmīga turpmākā attīstība iespējama tikai ar radošiem jauniešiem, kuri spēj īstenot paši savas ieceres un rast jaunus risinājumus. Viens no galvenajiem tālākās attīstības priekšnosacījumiem ir kvalificētu speciālistu pieejamība. Darbs ar jauno speciālistu sagatavošanu un profesionālo ievirzi ir jāsāk jau bērnudarza un pamatskolas laikā.

Iecere izveidot projektu MINIPHANOMENTA radās Ziemeļvācijā pēc darba devēju apvienības Nordmetall ierosinājuma. Flensburgas Universitātes profesors Dr. Lucs Fizers (Lutz Fieser) radīja projektu, lai pamatskolas skolēnus iepazīstinātu ar daudzām parādībām dabaszinātņu un dažādu tehnisko norišu jomā. Pamatā – **patstāvīgs izziņas process**. Bērniem jāiepazīstas ar nepareiziem secinājumiem, aizspriedumiem un patiesībai neatbilstošiem vispārinājumiem, izziņot tādas problēmas, kas nerada tiešu vai

netiešu apdraudējumu vai bīstamas sekas. Izmēģinājumu veikšanas aprīkojumu vienību skaits ir tieši 52. Inventāra komplekts ir viegli transportējams, pārvietojams. Aprīkojums montēts uz atsevišķiem postamentiem, kuri ir ļoti vispusīgi izmantojami.

Pamatskolas var šo aprīkojumu izīrēt, lai tādējādi mudinātu, motivētu vecākus un skolu izgatavot šādu inventāru pašrocīgi. Ir dotas skices ar precīziem izmēriem.

Madonas pilsētas 1. vidusskolas telpās tika uzstādīti 25 eksperimenti, ar kuriem 2 nedēļu garumā darbojās mūsu skolēni un skolotāji. Nodarbības valdīja aktīva darbošanās, kopsakarību saskatīšana, diskusijas, secināšana. Ar īpašu aizrautību skolēni darbojās stacijās “Bernulli bumba”, “Skaņas vadītājs – zīmulis”, “Melnā gaisma”, “Mūzika caurulēs”.

Vācu kolēģu pieredze projekta MINIPHANOMENTA būtu ļoti vērtīga visiem – skolēniem, vecākiem un pedagogiem!

Madonas pilsētas 1.vidusskolas
sākumskolas skolotāja
Aiga Āboliņa

2015.

Čaklo Rūķu nedēļā Dzelzavas pamatskolā

Katru gadu, decembra pirmajā nedēļā, skolā norisinās radošs pasākums sākumskolas skolēniem. Organizējam radošās darbnīcas, kuras vada Čaklie rūķi – vecāki. Vecāki palīdz darināt dažādas dāvanīgas Ziemassvētkiem, rotājumus telpām un eglītei, gatavot dažādus kārumus, piparkūkas.

1. Novembra vidū vecākiem uz māju tiek nosūtītas lapiņas, kurās viņi ieraksta dienu, laiku, veicamo darbiņu, nepieciešamos materiālus, ja nepieciešami no skolas.
2. Novembra beigās apkopojam šo lapiņu informāciju. Sašķirojam pa blokiem – rotājumi, gardumi, apsveikumi,...
3. Sadalām bērnus grupiņās pa 6-8, ar lielāku grupu būs grūti strādāt. Katram bērnam nedēļas laikā iepļānotas vismaz divas nodarbības. (Bērni var darbnīcas izvēlēties arī paši, bet noteikums ir, ka pie saviem vecākiem iet nedrīkst). Komandā var darboties arī vairāki rūķi.
4. Darbiņus liekam izstādē, procesu iemūžinām foto mirkļos. Nedēļas beigās darbiņus katrs nes uz māju.

Paraugš afīšai rūķu nedēļas laikā (Lai būtu zināmas telpas, rūķis, nepieciešamais aprīkojums):

Čaklo Rūķu nedēļa
Dzelzavas pamatskolā
1. - 5. decembrī

Diena/ laiks	Veicamais darbiņš	Skolēni	Rūķis	Telpa	Nepieciešamie materiāli
Pirmdiena, 1.12., plkst.13 ⁰⁰	Apsveikumu kartīņas.			1.klase	
Pirmdiena, 1.12., plkst.13 ⁰⁰	Piparkūkas			Virtuve	

Paraugš aicinājumam (Protams, ievadā skaisti uzmundrinājuma vārdi):

Diena	Laiks	Veicamais darbiņš	No skolas nepieciešamais atbalsts, materiāli
Pirmdiena	13.00	Rotājumi egļītei	Šķēres, līme.

Dzelzavas pamatskolas
sākumskolas skolotājas

Dzimšanas dienas svinēšana (pēc M. Montessori)

Materiāli: gada ķēde, svece, kas simbolizē Sauli, gadalaiku aplis, globuss.

Mērķis: tiešais – palīdzēt bērnam izprast laika tecējumu un redzēt savu vietu tajā, prezentēt zemes ceļu apkārt Saulei kopš bērna dzimšanas dienas;

netiešais – dot bērnam izpratni par vēstures veidošanos un mūsu vietu tajā.

Demonstrējums:

- Globusu noliek pie dzimšanas dienas pērlītes. Dzimšanas diena ir kā atgādinājums zemes ceļam apkārt Saulei: „Cik tev ir gadi, tik reizes zeme ir riņķojusi ap Sauli.”
- Pieliek mēneša nosaukumus, skaita mēnešus un savā dzimšanas dienas mēnesī noskaita pērlītes līdz dzimšanas dienas datumam.
- Bērns paņem globusu, iet apkārt pretēji pulksteņrādītāja virzienam tik reizes, cik gadu viņam paliek.

- Pārējie skolēni velta jubilāram kādu dziesmu, ko apguvuši mūzikas vai kora stundās.

Papildus:

- **Atmiņu lādīte**, kas vecākiem jāsatavo līdz bērna – bildītes, mantas, piemiņas lietas no vissvarīgākajiem notikumiem bērna dzīvē.

- Dzimšanas dienas mandalu veidošana – apkārt svecei liek gliemežvākus – kā dāvana jubilāram.

Īpašās intereses brīdis: sveces aizdegšana un atmiņu kastītes saturs (pats jubilārs nezina, ko vecāki ir sagatavojuši).

P.S. Materiāls apgūts, studējot pieaugušo neformālās izglītības programmu „Praktiskā Montessori pedagogija” Rīgā un praktizēts savā audzināmajā klasē.

Cesvaines vidusskolas
sākumskolas skolotāja
Sanda Skujiņa

Izdevumu sagatavoja: **Kristīne Lukaševica** (mob.26461330), sākumskolas skolotāju metodiskās apvienības vadītāja **Ginta Libeka**

Datorsalikums: Kristīne Lukaševica